

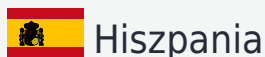
Strona Główna > ... > Sprawy Rodzinne I Dziedziczenie > Prawo Spadkowe > Prawo Spadkowe > Spain

Prawo spadkowe

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

To zestawienie informacyjne zostało opracowane we współpracy z [Radą Notariatów Unii Europejskiej \(CNUE\)](#).

1 W jaki sposób dokonuje się rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (testament, testament wspólny, umowa dotycząca dziedziczenia)?

W Hiszpanii obowiązuje siedem różnych reżimów spadkowych.

Wspólnoty autonomiczne Aragonii, Katalonii, Balearów, Nawarry, Kraju Basków i Galicji mają własne prawo spadkowe. W pozostałych częściach Hiszpanii zastosowanie mają przepisy kodeksu cywilnego.

O wyborze reżimu spadkowego decyduje ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy. W odniesieniu do obywateli hiszpańskich zastosowanie ma kryterium obywatelstwa regionalnego (*vecindad civil*) zgodnie z przepisami dotyczącymi obywatelstwa ustanowionymi w kodeksie cywilnym.

W myśl ogólnych przepisów prawa cywilnego tytułem uprawniającym do dziedziczenia jest testament. Co do zasady nie dopuszcza się umowy o spadek ani testamentu wspólnego. Testament może mieć poniższe formy:

- testament otwarty: notariusz wysłuchuje rozrządzeń testamentowych, a następnie sporządza testament, po czym wpisuje go do swojego repertorium notarialnego (*protocolo notarial*). Jest to najczęściej stosowana forma sporządzania testamentu;
- testament zamknięty: testament sporządzony w tej formie poświadczają notariusz, który nie jest zaznajomiony z treścią rozrządzeń testamentowych. Forma ta wyszła już z użycia;
- testament holograficzny: sporządzony pismem ręcznym, podpisany i opatrzony datą przez spadkodawcę. Nie jest to forma powszechnie stosowana.

Z powszechnymi przepisami prawa cywilnego obowiązującymi w Hiszpanii można zapoznać się na stronie internetowej ([tutaj](#)) hiszpańskiego dziennika urzędowego (Boletín Oficial del Estado). Tłumaczenie tego tekstu na [język angielski](#) można znaleźć pod adresem:

W przepisach regionalnych lub szczególnych (*derechos forales o especiales*) ustanowiono odrębne zasady dotyczące rozrządzeń testamentowych, które obowiązują w poszczególnych właściwych jednostkach terytorialnych. W przepisach tych przewidziano różne i szczególne rodzaje rozrządzeń uznawane w poszczególnych jednostkach. W niektórych regionach dopuszcza się możliwość sporządzenia testamentu wspólnego lub umowy o spadek.

Odpowiednie regulacje w poszczególnych przepisach regionalnych lub szczególnych można znaleźć [tutaj](#).

2 Czy należy ten dokument zarejestrować, a jeżeli tak, w jaki sposób?

Rozrządzenia testamentowe dokonane przed notariuszem muszą zostać zarejestrowane z urzędu przez poświadczającego je notariusza w Powszechnym Rejestrze Testamentów (Registro General de Actos de Última

Voluntad) prowadzonym przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Jeżeli dokonano już rozrządzeń testamentowych, w rejestrze zapisuje się datę sporządzenia najnowszego testamentu, daty sporządzenia wcześniejszych testamentów oraz informację o repertorium, do którego testament został wpisany. Jeżeli notariusz, przed którym dokonano czynności, przestał prowadzić praktykę zawodową, izby notarialne (*Colegios Notariales*) mogą udostępnić aktualne informacje na temat notariusza, u którego zdeponowano testament, lub odpowiedniego archiwum ([link do strony internetowej Rady Generalnej Notariuszy](#)).

Rejestr ten nie jest publicznie dostępny. Po śmierci spadkodawcy prawo dostępu do rejestru przysługuje wyłącznie osobom, które będą w stanie wykazać, że mają uzasadniony interes związany ze spadkiem. Dostęp do rejestru jest możliwy również za życia spadkodawcy i przysługuje spadkodawcy, jego pełnomocnikowi bądź – w przypadku spadkodawcy niemającego zdolności do czynności prawnych – osobie wskazanej w postanowieniu sądu.

3 Czy istnieją jakieś ograniczenia dotyczące rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (np. zachówek)?

Zgodnie z powszechnymi przepisami prawa hiszpańskiego niektórym osobom bliskim przysługuje określony udział spadkowy – a ściślej rzecz ujmując, część majątku spadkowego – w formie rezerwy spadkowej, po uwzględnieniu wartości rozporządzeń pod tytułem darmym (*disposiciones gratuitas*) dokonanych przez spadkodawcę, w tym *inter vivos*, i po odliczeniu wszelkich długów. Kodeks cywilny stanowi, że „rezerwa to część spadku, którą spadkodawca nie może rozrządzać, ponieważ z mocy prawa przysługuje ona określonym spadkobiercom, tzw. osobom uprawnionym do rezerwy”.

Osoby uprawnione do rezerwy to:

- dzieci i zstępni względem swoich rodziców i wstępnych;
- w przypadku braku dzieci i zstępnych – rodzice i wstępni względem swoich dzieci i zstępnych;
- pozostający przy życiu małżonkowie na zasadach określonych w obowiązujących przepisach.

Wysokość rezerwy przypadającej dzieciom i zstępny odpowiada dwóm trzecim wartości netto spadku pozostawionego przez rodziców. Rodzice mogą jednak rozrządzić jedną część z dwóch trzecich spadku stanowiących rezerwę w celu zwiększenia udziału spadkowego swoich dzieci lub zstępnych. Pozostałą trzecią część spadku (zwaną *la mejora*) można rozrządzić w dowolny sposób. Ta część spadku charakteryzuje się przekazaniem prawa do całości składników majątku, ponieważ stanowi zasadniczo *pars bonorum*, z zastrzeżeniem pewnych wyjątków.

Wysokość rezerwy przypadającej wstępny odpowiada połowie wartości netto spadku pozostawionego przez rodziców, chyba że również małżonkowi przysługuje udział spadkowy, w którym to przypadku wysokość rezerwy odpowiada jednej trzeciej wartości netto spadku.

W przypadku braku wstępnych i zstępnych wartość rezerwy przypadającej małżonkom, którzy nie pozostawali w separacji sądowej, odpowiada prawu użytkowania dwóch trzecich majątku spadkowego. Jeżeli jednak spadkodawca pozostawił po sobie zstępnych, wartość rezerwy odpowiada prawu użytkowania jednej części z dwóch trzecich majątku spadkowego przypadających zstępny. Jeżeli spadkodawca pozostawił po sobie wyłącznie wstępnych, wartość rezerwy odpowiada prawu użytkowania połowy majątku spadkowego, przy czym spadkobiercy mogą rozliczyć ten udział w formie pieniężnej.

Prawo cywilne wspólnot autonomicznych zawiera przepisy szczegółowe dotyczące rezerwy spadkowej, przy czym w celu uzyskania informacji na temat specyfiki instytucji prawnych obowiązujących w tych jednostkach terytorialnych należy zapoznać się z obowiązującymi w każdej z tych jednostek przepisami.

4 W przypadku braku rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci – kto jest uprawniony do dziedziczenia i w jakich częściach?

Należy ponownie podkreślić, że w Hiszpanii obowiązuje siedem różnych reżimów spadkowych. Zgodnie z ogólnymi przepisami prawa cywilnego w przypadku braku spadkobierców testamentowych obowiązuje następująca kolejność dziedziczenia: 1. zstępni; 2. wstępni (w obydwu przypadkach wspólnie z małżonkiem

posiadającym prawo użytkowania odpowiednio jednej trzeciej lub połowy majątku); 3. małżonkowie niepozostający w separacji sądowej; 4. krewni czwartego stopnia (rodzeństwo cioteczne/stryjeczne); 5. Skarb Państwa.

Prawo cywilne każdej ze wspólnot autonomicznych: Aragonii, Katalonii, Balearów, Nawarry, Kraju Basków i Galicji zawiera przepisy szczegółowe regulujące tę kwestię. Poza możliwością dziedziczenia przez osoby bliskie w przepisach regionalnych przewidziano również możliwość dziedziczenia przez wspólnotę autonomiczną miejsca zamieszkania spadkodawcy, a nawet przez określoną instytucję, w formie i na zasadach określonych w przepisach regulujących te kwestie.

5 Jaki organ jest właściwy:

5.1 w sprawach dziedziczenia?

W przypadku braku rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci notariusze mogą wskazać spadkobierców ustawowych (akt poświadczenia dziedziczenia, *declaración de herederos*).

Jeżeli którakolwiek z zainteresowanych stron zakwestionuje uznanie osoby za spadkobiercę, majątek wchodzący w skład masy spadkowej lub prawidłowość działu spadku, spór taki rozpoznaje sąd w toku odpowiedniego postępowania sądowego.

5.2 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu spadku?

Co do zasady oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku składa się przed notariuszem. Spadek można również przyjąć w sposób wyraźny, składając oświadczenie o stosownej treści w dokumencie prywatnym. W przypadku przeniesienia własności nieruchomości lub do celów dowodowych wymaga się jednak sporządzenia aktu notarialnego. Pozostaje to bez uszczerbku dla ewentualnej późniejszej interwencji hiszpańskiego konsula lub dyplomaty posiadającego uprawnienia do dokonywania czynności notarialnych.

Przyjęcie spadku można również dokonać w sposób dorozumiany (w drodze czynności jednoznacznie potwierdzających gotowość do przyjęcia spadku lub czynności, których może dokonać wyłącznie spadkobierca).

Każdy, kto jest w stanie wykazać swój interes w przyjęciu lub odrzuceniu spadku przez spadkobiercę, może zwrócić się do notariusza o pouczenie spadkobiercy o przysługującym mu terminie 30 dni kalendarzowych na przyjęcie lub odrzucenie spadku.

Jeżeli spadkobierca odrzucił spadek z pokrzywdzeniem wierzycieli, wierzyciele mogą wystąpić do sędziego o zezwolenie na przyjęcie spadku w imieniu spadkobiercy w celu zaspokojenia przysługujących im wierzytelności.

Nie przewidziano możliwości częściowego ani warunkowego przyjęcia spadku. Spadkobierca może jednak przyjąć spadek, ale odrzucić zapis, lub odwrotnie.

5.3 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zapisu?

Ten sam organ co w przypadku dziedziczenia – zgodnie z wyjaśnieniami w poprzednim punkcie.

W drodze wyjątku od zakazu częściowego przyjęcia spadku, jeżeli spadkodawca dokonał różnych zapisów, które nie wymagają wniesienia opłaty w celu objęcia w posiadanie ich przedmiotu (lub jeżeli wszystkie zapisy wymagają takiej opłaty), zapisobierca może jednak przyjąć poszczególne zapisy. Zapisobierca nie może odrzucić zapisów wymagających wniesienia opłaty, a przyjąć wyłącznie tych, które takiej opłaty nie wymagają.

5.4 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zachowku?

Rezerwy spadkowej jako takiej nie można odrzucić ani przyjąć – otrzymuje się ją w drodze zapisu lub zatwierdzenia sądowego testamentu (*adjudicación de herencia*), z wyjątkiem sytuacji, w której wytoczono powództwo o wypłatę określonej kwoty lub wydanie składnika majątku z masy spadkowej.

Kodeks cywilny zezwala zapisobiercy na odrzucenie spadku i przyjęcie zwiększonego udziału spadkowego (*la mejora*) (odpowiadającego jednej części z dwóch trzecich wartości rezerwy przypadającej zstępny).

6 Proszę krótko opisać postępowanie spadkowe na podstawie prawa krajowego, w tym dział spadku i podział składników majątku (w tym informacje, czy postępowanie spadkowe jest wszczynane z urzędu przez sąd lub inny właściwy organ)

Jeżeli w sporządzonym testamencie spadkodawca wskazał jego wykonawcę, wykonawca ten odpowiada za pokrycie kosztów pogrzebu oraz wykonanie zapisów, utrzymanie majątku w dobrym stanie, obronę ważności testamentu oraz zapewnienie jego wykonania.

W przypadku powołania osoby odpowiedzialnej za dział spadku (*contador-partidor*) osoba ta odpowiada za dokonanie podziału majątku spadkowego. Osobę odpowiedzialną za dział spadku mogą powołać: spadkodawca, spadkobiercy w drodze wzajemnego porozumienia, urzędnik sądowy (*letrado de la Administración de Justicia*) lub notariusz na polecenie spadkobierców i zapisobierców reprezentujących 50% majątku spadkowego.

W przypadku braku osoby odpowiedzialnej za dział spadku lub jeżeli podziału składników majątku dokonał spadkodawca, spadkobiercy mogą podzielić między siebie majątek spadkowy w sposób, jaki uznają za stosowny.

W praktyce w obydwu przypadkach działu spadku i przekazania majątku dokonuje się przed notariuszem do celów dowodowych oraz w celu wpisu praw do rejestru.

Jeżeli nie powołano osoby odpowiedzialnej za dział spadku, a spadkobierca złoży taki wniosek, można przeprowadzić sądowy dział spadku. Sąd wyznacza biegłego do wyceny składników majątku spadkowego oraz osobę odpowiedzialną za dział spadku. Ponadto, na wniosek, można również z góry uzgodnić ustanowienie zarządcy masy spadkowej oraz przeprowadzenie spisu inwentarza przez sąd. Dokument potwierdzający podział majątku spadkowego przez osobę odpowiedzialną za dział spadku (z uwzględnieniem ewentualnych zmian dokonanych przez sędziego w przypadku sprzeciwu spadkobiercy) wpisuje się do repertorium notarialnego (*protocolo notarial*).

7 W jaki sposób i kiedy dany podmiot staje się spadkobiercą lub zapisobiercą?

Osoby uprawnione do spadku lub zapisu na mocy ustawy lub na mocy rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (*mortis causa*) stają się odpowiednio spadkobiercami lub zapisobiercami z chwilą przyjęcia spadku lub zapisu (zob. pkt 5.2). Skutki przyjęcia spadku lub zapisu obowiązują z mocą wsteczną od daty śmierci spadkodawcy.

8 Czy spadkobiercy odpowiadają za długi spadkowe, a jeżeli tak, na jakich warunkach?

W przypadku przyjęcia spadku wprost lub przyjęcia spadku w inny sposób niż z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za wszystkie zobowiązania spadkowe – takie zobowiązania zaspokaja się nie tylko z majątku odziedziczonego przez spadkobiercę, ale również z majątku własnego spadkobiercy.

W przypadku przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca jest zobowiązany do spłaty długów i wywiązania się z innych zobowiązań spadkowych wyłącznie do wartości stanu czynnego spadku.

9 Jakich dokumentów/informacji wymaga się zazwyczaj w celu zarejestrowania nieruchomości?

Co do zasady posiadanie statusu spadkobiercy lub zapisobiercy nie skutkuje wpisaniem prawa do konkretnej nieruchomości do rejestru własności (*Registro de la Propiedad*), ponieważ sam status nie wiąże się z przyznaniem prawa rzeczowego do przedmiotowej nieruchomości. Może skutkować jedynie wpisem tymczasowym. Spadkobiercom przysługuje proporcjonalne prawo do całego majątku spadkowego. Zapisobiercom przysługuje prawo osobiste do żądania od spadkobierców wydania wszelkich składników majątku

będących przedmiotem zapisu. Do skutecznego przeniesienia praw konieczne jest przyjęcie spadku lub zapisu oraz przekazanie określonego składnika majątku. Wyłącznie w niektórych przypadkach (np. w przypadku jedynego spadkobiercy, jedynego składnika majątku lub zapisobiercy uprawnionego do objęcia wyłącznego posiadania) możliwe jest odstąpienie od podziału i przyznanie majątku spadkowego.

W celu dokonania wpisu nieruchomości do rejestru konieczne jest przedstawienie urzędowego aktu przyjęcia spadku oraz przekazania nieruchomości (sporządzonego przed notariuszem) albo postanowienia sądu. Akt ten musi zawierać – lub należy do niego dołączyć w charakterze dokumentów uzupełniających – dokument potwierdzający tytuł powołania do dziedziczenia [testament, akt poświadczenia dziedziczenia (*declaración de herederos*), umowę, jeżeli dopuszcza się taką możliwość], odpis zupełny aktu zgonu i zaświadczenie wydane przez Powszechny Rejestr Testamentów. Konieczne jest również odprowadzenie podatków od przeniesienia własności majątku w drodze dziedziczenia.

9.1 Czy wyznaczenie zarządcy jest obowiązkowe czy obowiązkowe na wniosek? Jeżeli jest to obowiązkowe lub obowiązkowe na wniosek, jakie czynności należy podjąć?

Zgodnie z prawem hiszpańskim ustanowienie zarządcy masy spadkowej (*administrador*) nie jest obligatoryjne, chociaż w niektórych przypadkach przy dokonywaniu działu spadku można go ustanowić.

9.2 Kto jest uprawniony do wykonania rozrządzenia na wypadek śmierci lub zarządzania masą spadkową osoby zmarłej?

Jeżeli w testamencie powołano wykonawcę testamentu (*albacea*) – zgodnie z ogólnymi przepisami prawa cywilnego – sprawuje on zarząd nad masą spadkową (zob. odpowiedź na pytanie 6).

Spadkodawca może również powołać w testamencie osobę dokonującą działu spadku (*contador-partidor*), która wycenia składniki majątku spadkowego i dokonuje działu spadku.

Zasadniczo dopuszcza się możliwość ustanowienia lub powołania wszystkich trzech wymienionych osób – wykonawcy testamentu, osoby odpowiedzialnej za dokonanie działu spadku i zarządcy testamentu – przy czym wszystkie te osoby posiadają uprawnienia, których zakres może zostać zmieniony przez spadkodawcę lub sędziego bądź – w niektórych przypadkach – przez samych spadkobierców.

9.3 Jakie uprawnienia przysługują zarządcy?

Najistotniejsze uprawnienia zarządcy masy spadkowej obejmują:

- reprezentowanie spadku;
- okresowe przedstawianie sprawozdań z zarządu masy spadkowej;
- dążenie do zachowania wartości składników majątku spadkowego i podejmowanie innych stosownych czynności z zakresu zarządu.

10 Jakie dokumenty zgodnie z prawem krajowym są zazwyczaj wydawane w toku i na koniec postępowania spadkowego, by poświadczyć status i prawa beneficjentów? Czy mają one szczególny skutek dowodowy?

Akt poświadczenia dziedziczenia ustawowego (*declaración de herederos abintestato*) jest dokumentem notarialnym potwierdzającym status spadkobierców ustawowych oraz przypadających im udziałów spadkowych.

Urzędowy akt przyjęcia spadku oraz jego działu (a także, w stosownych przypadkach, wykonania zapisów) sporządzony przed notariuszem na podstawie porozumienia między zainteresowanymi stronami wywołuje skutek w postaci przeniesienia prawa własności określonych składników majątku spadkowego.

Jeżeli postępowanie spadkowe prowadzone jest przed sądem, wystarczający tytuł stanowi orzeczenie sądu w sprawie działu spadku (w stosownych przypadkach rozstrzygające wszelkie kwestie sporne), które należy poświadczyć notarialnie zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

■ Ostatnia aktualizacja: 26/12/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.